

סוכה פרק ראשון סוכה

לד א מיי פירד מהלכות
מאכלות
הלכה ז:
לה ב מיי פרק ט"ו
מהלכות טומאת
לדעת הלכה ז:

גליון הש"ס

גמ' שיעורין חציצין. ע"י
לקמן דף ל"ג ע"א רס"י
דף ע"ג ע"ב:

רבינו חננאל

וכתיב אל (פני) הכפורת
יהיו פני הכרובים, וגמירי
דאין פני הכרובים פחותין
מטפת. וירושלמי מנא לן
דלמעלה מעשרה רשות
אחרת, ר' אבהו בשם
ר' שמעון בן לקיש,
ונודעת לך שם, וכתיב
אתם ראיתם כי מן
השמים דברתי עמכם, מה
דבור האמור להלן רשות
אחרת אף דבור האמור
כאן מעל הכפורת רשות
אחרת. ואקשינן ממאי
דחלל הסוכה בעינין עשרה
טפחים וזילתי הסוכה,
אימא עשרה טפחים
בהדי סוכה הן. ושניין
תנא מבית עולמים גמר
לה, דכתיב והבית אשר
בנה המלך שלמנא וגו',
ודברים שפשוטין הן. נמצאו
הכרובים על גבי הכפורת
במשכן עמודים כפישרת
הבית שהוא כ' טפחים,
(דילמי) [דל מניה]
עשרה טפחים לארון
וכפורת דאמרינן, פשו
לוהו עשרה, וכתיב והיו
הכרובים פורשי כנפים
למעלה סוככים ככפופים,
נמצאו כנפי הכרובים
למעלה מעשרה וקיי
לוהו סככה, שמע מינה
כי חללה עשרה וזילתי
הסככה. ואקשינן ממאי
דכפופין למעלה מראשיתן
היו פורשין, ומנצא
דחלל עשרה טפחים,
דלמא בהדי רישיהו הוה
קיימו ונמצאת הסככה
(למעלה) מכלל עשרה.
ושניין מדכתיב פורשי
כנפים למעלה, כנפים מניה
למעלה מראשיתן. הניחא
לר' מאיר דתני בספ' כלים
בפרק י"ו כל האמות
היו בכונניות, ומפרש
המאמה (שם כי מאמה)
של משה היתה קטנה,
ואחרת היתה יתירה עליה
חצי אצבע, ואחרת יתירה
עליה חצי אצבע, נמצאת
האמה שהיא ששה טפחים
וחצי אצבע היא הכוננית,
שיש פחות הימנה חצי
אצבע ואחרת יתירה עליה
חצי אצבע. אלא לר' יהודה
דפליגי עליה דרי מאיר
דאמר אמה של בנין ר'
טפחים ושל כלים ה',
נמצא ארון שבעה טפחים
ומחצה, כי כלי הוא,
וכפרת טפח הרי ח' וחצי,
נשארין קומת הכרובים]
י"א טפחים וחצי, (ל' הנה
צריכין להיות שיעורין
י"א טפחים וחצי הסוכה.
ושניין לר' יהודה גמרא
גמיר לה שיעור דסוכה י'
טפחים, דאמר רב חייא
בני אשי אמר רב, שיעורין,
חציצין ומחיצות, הלכה
למשה מסיני. מחיצות הא
דאמרו שיעור מחיצות של
סוכה עשרה טפחים הלכה
למשה מסיני. הניחא לר'
יהודה דצריך הלכה, אלא

הלץ דיש מקום בראש שראוי להניח בו שני תפלין כדאמרינן בריש
המונח תפילין (שיעורין דף טז:) ואע"ג דגבי לץ כתיב מנח (ו) ומתרגמינן
י"ב צין עינוהי ולאמרינן פרק האומר (קידושין טו.) גבי ינאי המלך הקס
להם בלץ שבין עינין והאי צין עינין משמע כמו צין עינין דכתיב
גבי תפלין שהכל בגובה של ראש
ומיהו אינו מתישב כל כך משום
דמפלין יליף צסוף הקומץ רצה
(מנחות דף טז:) בגורה שיה שבין עינין
בגובה הראש מלא משמו קרחה
בראשם במקום שער ומי"מ אפילו
היה לץ על המנח ממש מי"מ היה
צריך לקשור הלץ והתפלין מאחורי
ראשו והיו שניהם דוחין שס את
המונח והא דאמרינן בפרק ראשון
דיומא (דף יב:) דבגדי כה"ג ציה"כ
סרין לכהן הדיוט אע"ג דבבבדי לכן
כתיב מנצפת בשר גדיים איירי חוץ
מן המנצפת ומיהו בלשון גמי' לשקנן
דקרי מנצפת להיא דכהן הדיוט
לדאמרינן צפ' בראשונה (שם כה. ושם)
גבי פייס שנטול מנצפתו של אחד
מחס ועוד קשה ללא היה לץ ציה"כ
בבבדי לכן ולמה קרי ליה מנצפת ושמה
אעפ"כ היתה קטנה ממנצפת של כל
השנה (ועי' תוספות שיעורין לה: ד"ה
מקום:) **תפשת מרובה לא**
תפשת. יש מפרשים לפי שמה
מרובה אין לה סוף וכאן אי אפשר
אלא מפנים שיכולין ליכנס במשכן
וכן בפרק קמא דר"ה (דף ד: ושם)
ובחגיגה (דף יז. א.) גבי עגרת דיש לה
תשלומין כל שבעה דיליף מחג המנוח
ופריך וילף מחג הסוכות ומשני תפשת
מרובה לא תפשת והתם יש לדבר סוף
ועוד מוכח בזה דאמור' בתורת כהנים
דכתיב (ויקרא טו) כי יזבזב דמה
ימים רבים ימים שנים יכול ימים
הרבה אמר ר' עקיבא כל שמשמעו
מועט ומשמעו מרובה תפשת מרובה
לא תפשת תפשת מועט תפשת רבי
יהודה בן צמריה אומר שמי מדות
אחת מדה כלה ואחת מדה שאינה כלה
מודדין צמדה כלה ואין מודדין צמדה
שאינה כלה אמר רבי נחמיה וכי
למה צא הכמז לפתוח או לנעול והלא
לא צא לנעול אלא לפתוח אם אחת
אומר ימים עשרה או אינו אלא מאה
או מאתים או אלף או ריבוא וכשאתה
אומר ימים שנים תפתח וזהו פירושו
של תפשת מרובה דאם אחת מופש
את המועט אין מויליין אותו מידך
שהמועט בכלל המרובה אבל צאת
לתפוש המרובה אומר לך הנה ראייה
וטול ורבי יהודה בן צמריה צא ללמוד
ממנהג העולם שמופסין את המדה
כלה ואין מניחין את המדה שאינה כלה
אף כן תופסין החשבוני המועט שיש
לו סוף ור' נחמיה צא ללמוד מדרך

הלץ דיש מקום בראש שראוי להניח בו שני תפלין כדאמרינן בריש
המונח תפילין (שיעורין דף טז:) ואע"ג דגבי לץ כתיב מנח (ו) ומתרגמינן
י"ב צין עינוהי ולאמרינן פרק האומר (קידושין טו.) גבי ינאי המלך הקס
להם בלץ שבין עינין והאי צין עינין משמע כמו צין עינין דכתיב
גבי תפלין שהכל בגובה של ראש
ומיהו אינו מתישב כל כך משום
דמפלין יליף צסוף הקומץ רצה
(מנחות דף טז:) בגורה שיה שבין עינין
בגובה הראש מלא משמו קרחה
בראשם במקום שער ומי"מ אפילו
היה לץ על המנח ממש מי"מ היה
צריך לקשור הלץ והתפלין מאחורי
ראשו והיו שניהם דוחין שס את
המונח והא דאמרינן בפרק ראשון
דיומא (דף יב:) דבגדי כה"ג ציה"כ
סרין לכהן הדיוט אע"ג דבבבדי לכן
כתיב מנצפת בשר גדיים איירי חוץ
מן המנצפת ומיהו בלשון גמי' לשקנן
דקרי מנצפת להיא דכהן הדיוט
לדאמרינן צפ' בראשונה (שם כה. ושם)
גבי פייס שנטול מנצפתו של אחד
מחס ועוד קשה ללא היה לץ ציה"כ
בבבדי לכן ולמה קרי ליה מנצפת ושמה
אעפ"כ היתה קטנה ממנצפת של כל
השנה (ועי' תוספות שיעורין לה: ד"ה
מקום:) **תפשת מרובה לא**
תפשת. יש מפרשים לפי שמה
מרובה אין לה סוף וכאן אי אפשר
אלא מפנים שיכולין ליכנס במשכן
וכן בפרק קמא דר"ה (דף ד: ושם)
ובחגיגה (דף יז. א.) גבי עגרת דיש לה
תשלומין כל שבעה דיליף מחג המנוח
ופריך וילף מחג הסוכות ומשני תפשת
מרובה לא תפשת והתם יש לדבר סוף
ועוד מוכח בזה דאמור' בתורת כהנים
דכתיב (ויקרא טו) כי יזבזב דמה
ימים רבים ימים שנים יכול ימים
הרבה אמר ר' עקיבא כל שמשמעו
מועט ומשמעו מרובה תפשת מרובה
לא תפשת תפשת מועט תפשת רבי
יהודה בן צמריה אומר שמי מדות
אחת מדה כלה ואחת מדה שאינה כלה
מודדין צמדה כלה ואין מודדין צמדה
שאינה כלה אמר רבי נחמיה וכי
למה צא הכמז לפתוח או לנעול והלא
לא צא לנעול אלא לפתוח אם אחת
אומר ימים עשרה או אינו אלא מאה
או מאתים או אלף או ריבוא וכשאתה
אומר ימים שנים תפתח וזהו פירושו
של תפשת מרובה דאם אחת מופש
את המועט אין מויליין אותו מידך
שהמועט בכלל המרובה אבל צאת
לתפוש המרובה אומר לך הנה ראייה
וטול ורבי יהודה בן צמריה צא ללמוד
ממנהג העולם שמופסין את המדה
כלה ואין מניחין את המדה שאינה כלה
אף כן תופסין החשבוני המועט שיש
לו סוף ור' נחמיה צא ללמוד מדרך

המקראות שלא צא לתמוס אלא לפרש והכא גבי תשלומין לריכין
כולן לטעמיה של רבי עקיבא: [ועי' תוספות יומא עב. ד"ה נעבדין]
בשרישי הבית הן עומדין. דקומת הכרובים עשר אמות
והבית שלשים אמות והא דכתיב (מלכים א' ו) ולפני
הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב ועשרים אמה קומתו
היינו משפת הכרובים ולמעלה כדאיתא צפ' המוכר פירות (ב"ב טז:)
ולא כמו שפירש בקונטרס בפירוש מלכים (שם) דעליית צית קדשי
הקדשים נמוכה משל היכל: [ועי' תוספות יומא נב. ד"ה ועשרים]
גפן
אחוזין צידו טבעותיו דומיא דמנדליו: **טמאין מיד.** בלא שהייה דכתיב

המקראות שלא צא לתמוס אלא לפרש והכא גבי תשלומין לריכין
כולן לטעמיה של רבי עקיבא: [ועי' תוספות יומא עב. ד"ה נעבדין]
בשרישי הבית הן עומדין. דקומת הכרובים עשר אמות
והבית שלשים אמות והא דכתיב (מלכים א' ו) ולפני
הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב ועשרים אמה קומתו
היינו משפת הכרובים ולמעלה כדאיתא צפ' המוכר פירות (ב"ב טז:)
ולא כמו שפירש בקונטרס בפירוש מלכים (שם) דעליית צית קדשי
הקדשים נמוכה משל היכל: [ועי' תוספות יומא נב. ד"ה ועשרים]
גפן
אחוזין צידו טבעותיו בידו הוא והן טמאין מיד
היה

(א) מנינה יג. (ב) ג
איתא ר"פ לאצין. (ג) [לקמן]
ו: גליס פ"ז מ"י שיעורין
ד: מנחות טז. (ד) שיעורין
ד. (ה) שם ברכות מא.
(ו) שם חולין עא: נעני פ"ג
מ"ט. (ז) הגדה זו היא דרך
דעש ויש לה סוד למנינים.
(ח) ב"ס"א: גופן. (ט) וז"ל
הא מתרגמינן. (י) [במקום]
אוקולס איתא צית עטיה.

תורה אור השלם

1. ויהי כאשר פלך
יצחק לברך את יעקב
ויהי אך יצא יעקב
מאת פני יצחק אביו
ועשן אצור כא מצידו:
בראשית כו ב
2. ויאמר יעקב אל קא
אם קא מצאתי חן בעיניך
ולקחת מתחתי מדיי כי
על פני ראייתי פניך בראת
פני אלהים ותרצני:
בראשית לג י
3. ויהי הכרובים פורשי
כנפים למעלה סוככים
בכפופים על הכפורת
ופניהם איש אל אחיו
אל הכפורת ויהי פני
הכרובים: שמות כו ב
4. וארבעה פנים לארץ
פני הארץ פני הכרוב
ופני השני פני אדם
והשלישי פני ארץ
והרביעי פני ג' שר:
יחזקאל יד י
5. והבית אשר בנה
המלך שלמנא לזי ששים
אמה ארכו ועשרים
רחבו ושלישים אמה
קומתו: מלכים א' ו ב
6. קומת הכרוב האחד
עשר אמה וכן הכרוב
השני: מלכים א' ו כ
7. עשר אמות ארך
האמה והאמה וחצי
האמה רחב הקרש
האחד: שמות כו ט
8. ארך חשה השערה
וְגַפְּנוּ וְהָאָנָה וְרַמְזוּן אֶרְצָךְ
זית שמן ודבש:
דברים ח ח

מוסף רש"י

כריבא. פני מועט (מחנה)
(א) היינו כרוב היינו
אדם. מה הן פני כרוב
מה הן פני אדם. וכי
לא חלד הן פני אדם. אפי
ברבתי ואפי זוטרא. ויש
האמה פני גדול והאמה פני
קטן (שם). כל האמות
היו בינוניות. בלמה צמ
ו' האמות לל אדם,
יש גדולה ממנה, כדאמר
כדילי' לזין (פסחים פו.)
שתי אמות שיש בששון
הבירה, אחת יתירה על
של משה חצי אצבע ואחת
יתירה עליו חצי אצבע,
נמצאת יתירה על של משה
אצבע (שורבין ד.) אמה
של בנין. כגון אמות
הקדשים והישיבות (שם)
או: כגון חומת הבית
ומזבח העולה (מנחות צז.)
ושל כלים. כגון אמות
הארון והמזבחות והסלמן
(שורבין שם וכע"ז מנחות
שם). שיעורין. שמתו
הכמות לכל דבר, כגון
מית דם חלב פיצול ותמר
ורית וכן המט שמעמא
בלהל וכן שיעורין
דמפוש לקמן. חציצין.
חליה הפוסלת צטילה,
ומחיצין הלכות מחילה
שאלה בגובה עשרה וכן
שאל הלכותיה (שורבין ד.)
הלכה למשה מסיני.

אלו שלשה געלו צית המדש מנין להם מן המורה והשיעו שהלכה למשה מסיני הם ושמתן השומע ומדקן סכרן שמעמן
(לקמן ד.) כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר. להודיע שבה של אי שיש צה פירות שיעורין מורה מנין צין (וכתיב
א) וכל אלו משערין צין כדכתיב (שורבין ד.) הבננס לבית המנוגע. כמי (ויקרא יד) והבא אל הבית יטמא עד
הערב ולא כתיב כגון צדקים, והאולל צית יכנס בגדיו (שם) בשוא שיעור אכילה, ואפילו לא יאכל, מתמכדי כמפיה והסוכב
צית יכנס את בגדיו, הלכן הכנסם בו וטשא את בגדיו עמו שלא כדרך מלבושו, אין אלו בגדי וטמאין מיד שאלו אין
קולא והבא אל הבית, וכשואל לזוה צין בעינין שהייה (ברכות טז.) וסנדליו וטבעותיו בידו. בקומתו שלא כדרך מלבושו
(חולין טז.) שאין מלבושין בו דרך מלבושו, דומיא דלעילי כמפיו (שורבין ד.)

לר' מאיר מדאורייתא היא, כדאמרו ארון ט' טפחים וכפורת טפח הרי עשרה והכרובים סוככים על הכפורת. ושניין לר'
מאיר מדאורייתא גובה הדפנות, אחאי הלכתא לגוד אסיק מחיצתא, ולדופי עקומה ד' אמות, ופתוח מג' כלבוד דמי.
ואקשינן שיעורין דאורייתא גובה הדפנות, דכתיב ארך חשה ושעורה, אמר ר' חנין כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר, חשה דתנן
בגננים פרק י"ג מי שנכנס לבית המנוגע וכליו על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו, הוא והן טמאין מיד כו.

(א) ז"ל הנה צית להיות שעור הסוכה י"א טפחים וז"ל.